

O B S A H

Kapitola I:

MARXISTICKÁ DIALEKTIKA JAKO JEDINĚ VĚDECKÁ METODA POZNÁNÍ 5

1. Dialektický a historický materialismus — světový názor komunistické strany. Dialektická metoda jako nejdůležitější součást marxistické filosofie 5
2. Marx, Engels, Lenin a Stalin o dialektice 10
3. Historická příprava marxistické dialektiky 14
4. Protikladnost marxistické dialektické metody a idealistické dialektiky Hegelovy 32
5. Marxistická dialektika jako věda o nejobecnějších zákonech vývoje přírody, lidské společnosti a myšlení . 41
6. Marxistická dialektika jako tvořivě se rozvíjející metoda. Leninovo a Stalinovo rozvinutí dialektické metody 45

Kapitola II:

VŠEOBECNÁ SOUVISLOST A VZÁJEMNÁ ZÁVISLOST JEVŮ V PŘÍRODĚ A VE SPOLEČNOSTI 53

1. Protikladnost dialektiky a metafysiky v otázce souvislosti jevů 55
2. Příčinnost, příčinná podmíněnost jevů. Vzájemné působení a všeobecná souvislost jevů. Příroda jako souvislý, jednotný celek 58
3. Zákonitost a nutnost v přírodě a ve společnosti. Nutnost a náhoda. Nutnost a svoboda 69
4. Nový charakter souvislostí a zákonitostí v sovětské socialistické společnosti ve srovnání se společností kapitalistickou 84
5. Všestranný rozbor jevů. Dialektika a sofistika 89

6. Dialektika a eklektika. Lenin a Stalin o základním, rozhodujícím článku řetězu	94
7. Historický přístup k jevům. Konkretnost pravdy	100

Kapitola III:

POHYB A VÝVOJ V PŘÍRODĚ A VE SPOLEČNOSTI 112

1. Protikladnost metafysického a dialektického chápání pohybu	113
2. Dialektika o pohybu a vývoji. Odumírání starého a narůstání nového jako zákon vývoje	122
3. Pohyb a klid	136
4. Nezdolnost toho, co vzniká a vyvíjí se	144
5. Marxistická dialektika a smysl pro nové	154
6. Možnost a skutečnost. Úloha praktické činnosti při vzniku nového	158
7. Nové rysy vývoje v sovětské socialistické společnosti	164

Kapitola IV:

VÝVOJ JAKO PŘECHOD KVANTITATIVNÍCH ZMĚN V ZÁSAVNÍ ZMĚNY KVALITATIVNÍ 172

1. K dějinám otázky	172
2. Dvojí forma pohybu. Přejchod kvantitativních změn v kvalitativní	180
3. Přejchod kvantitativních změn v kvalitativní, skoky v přírodě	188
4. Přejchod kvantitativních změn v kvalitativní, skoky ve společenském vývoji. Význam zákona přechodu od staré kvality k nové pro praktickou činnost strany proletariátu	197
5. Progresivní charakter vývoje. Vývoj od jednoduchého k složitému, od nižšího k vyššímu	211
6. Zákon přechodu od staré kvality k nové v sovětské socialistické společnosti	222

Kapitola V:

VÝVOJ JAKO BOJ PROTIKLADŮ 232

1. »Jádro« marxistické dialektiky	232
2. Vnitřní rozpory ve věcech a jevech. Boj protikladů jako zdroj, hybná síla vývoje	236

3. Vnitřní a vnější protiklady. Dialektika a theorie »rovnováhy«	257
4. Antagonistické rozpory a formy jejich překonávání. Nesmiřitelná třídní proletářská politika jako nástroj k vyřešení antagonistických rozporů	263
5. Neantagonistické rozpory a jejich sociální podstata. Charakter rozporů za socialismu a za přechodu od socialismu ke komunismu	276
6. Kritika a sebekritika jako nová hybná síla vývoje, jako forma boje mezi novým a starým	296
7. Učení o rozporech a otázka »objektivismu« a stranicosti v poznání. Lenin a Stalin o dialektické pružnosti pojmů	304
8. Obsah a forma. Dialektický proces změny obsahu a formy jevů	312

Závěr:

VÝZNAM MARXISTICKÉ DIALEKTICKÉ METODY PRO PRAKTICKOU ČINNOST PROLETARIÁTU